

THE EFFECTIVENESS OF POLICIES TO CONSERVE AND PROMOTE CULTURAL VALUES FOR ETHNIC MINORITY IN SOC TRANG PROVINCE

Dang Thi Tuyet

Institute of Culture and Development, Ho Chi Minh National Academy of Politics; Email: tuyet1904vhpt@gmail.com

Received: 13/5/2024; Reviewed: 24/5/2024; Revised: 26/5/2024; Accepted: 28/5/2024; Released: 21/6/2024

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/312>

With the policy of building a unified and diverse culture in Vietnam's ethnic minority community, in which priority is given to the cultural development of very few ethnic minorities, our Party and State determine to take care of socio-economic development, ensuring social security, hunger eradication and poverty reduction, preserving and promoting ethnic minority culture is both an urgent and strategic task that must be carried out persistently and long-term. As a locality with a large number of ethnic minorities living, in recent years, the Soc Trang provincial government has made many efforts in eliminating hunger and reducing poverty, ensuring social security and especially attaching importance to preserve and promote cultural values for ethnic groups, creating a diverse cultural picture, contributing to socio-economic development.

Keywords: Preserving and promoting; Ethnic minority; Cultural values; Soc Trang province.

1. Đặt vấn đề

Sóc Trăng là một tỉnh thuộc Đồng bằng Sông Cửu Long có đông đồng bào dân tộc thiểu số (DTTS) sinh sống (424.834 người, chiếm 35,41% (dân tộc Khmer là 362.029 người, chiếm 30,18%; dân tộc Hoa là 62.389 người, chiếm 5,20%; còn lại 25 dân tộc khác là 416 người, chiếm tỷ lệ 0,03% (Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu các DTTS tỉnh Sóc Trăng lần thứ III năm 2019). Những năm qua, Tỉnh ủy, UBND tỉnh Sóc Trăng luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH) trên địa bàn tỉnh nói chung và vùng đồng bào DTTS nói riêng; lồng ghép thực hiện có hiệu quả các chính sách dân tộc với Chương trình mục tiêu quốc gia và các chính sách bảo đảm an sinh xã hội,... Qua đó, tình hình KT-XH của tỉnh nói chung và vùng đồng bào DTTS nói riêng đạt được nhiều kết quả quan trọng; tỷ lệ hộ nghèo DTTS giảm còn 1,64% vào năm 2021, kết cấu hạ tầng vùng có đồng bào DTTS, vùng có điều kiện KT-XH đặc biệt khó khăn được tập trung đầu tư, xây dựng, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu của người dân:

Nghị Quyết Hội nghị Ban chấp hành Đảng bộ tỉnh Sóc Trăng lần thứ XIV, giai đoạn 2021-2025, đã đưa vấn đề phát huy các giá trị văn hoá gắn với phát triển du lịch là một trong 5 nhiệm vụ trọng tâm. Cùng với đó là nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo, chăm sóc sức khỏe nhân dân. Tỉnh triển khai thực hiện tốt các chính sách an sinh xã hội, cải thiện đời sống vật chất, tinh thần của người dân. Các Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo, Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021-2030 đã được chú trọng thực hiện. Bên cạnh việc

thực hiện các chính sách kinh tế, các chương trình, đề án về việc bảo tồn, phát huy bản sắc văn hoá đồng bào DTTS tỉnh Sóc Trăng cũng được quan tâm. Chính quyền tỉnh đã ban hành nhiều Kế hoạch, Quyết định, hoạt động liên quan đến vấn đề văn hoá của đồng bào DTTS như: Kế hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá phi vật thể Nghệ thuật sân khấu Dù Kê giai đoạn 2016-2020 (theo Quyết định số 2250/QĐ-UBND ngày 23/9/2016 của UBND tỉnh Sóc Trăng), ngoài ra, tỉnh cũng triển khai Kế hoạch số 79/KH-UBND ngày 28/5/2019 của UBND thực hiện đề án “Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các DTTS Việt Nam giai đoạn hiện nay” tại tỉnh Sóc Trăng; Tổ chức sưu tầm hiện vật tín ngưỡng, tôn giáo có liên quan đến đề tài “Phong tục - Lễ hội của đồng bào Khmer tỉnh Sóc Trăng”... Từ Dự án 6 “Bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá truyền thống tốt đẹp của các DTTS, gắn với phát triển du lịch” thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS, tỉnh có thêm nguồn lực để khôi phục bảo tồn, phát triển và gìn giữ bản sắc văn hóa của cộng đồng DTTS trên địa bàn. Dù ngân sách còn gặp nhiều khó khăn nhưng Tỉnh ủy và UBND tỉnh luôn quan tâm đến sự nghiệp bảo tồn và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn tỉnh, đã dành một khoảng ngân sách không nhỏ giao cho ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch kết hợp với kinh phí Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa để thực hiện việc bảo tồn, phát huy các di sản văn hoá cho đồng bào DTTS.

2. Tổng quan nghiên cứu

Nghiên cứu về chính sách bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa của đồng bào DTTS nói chung và chính sách bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa của

đồng bào DTTS tại Sóc Trăng nói riêng từ lâu đã được các nhà khoa học quan tâm, trong đó, có thể kể đến một số công trình nghiên cứu tiêu biểu như: *Văn hóa dân gian trong đời sống văn hóa của ba dân tộc Việt - Khmer - Hoa ở Sóc Trăng* (Diên, Quang & Tuyết, 2006), *Văn hóa phi vật thể các dân tộc tỉnh Sóc Trăng* (Nhân & Út, 2015), *Quan tâm các hoạt động nghiên cứu về văn hoá, lịch sử, truyền thống vùng đất, con người Sóc Trăng* (Nguyễn, 2023), *Bảo tồn và phát huy giá trị bản sắc văn hoá đồng bào Khmer ở Sóc Trăng* (My, 2023), *Sóc Trăng: Giữ gìn, phát huy giá trị văn hoá đặc sắc của dân tộc Khmer* (Nhu & Quân, 2023), *Sóc Trăng: Bảo tồn tiến nói, chữ viết của cộng đồng dân tộc Khmer* (Trâm, 2023), *Bảo tồn và phát huy các giá trị văn hoá truyền thống của đồng bào Khmer Sóc Trăng* (Uyên, 2023),... Các nghiên cứu, bài viết trên đã làm rõ những giá trị văn hóa đặc sắc, độc đáo của đồng bào các DTTS đang sinh sống trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng, đồng thời cũng gợi mở những kết quả rất đáng ghi nhận của chính quyền địa phương trong việc chăm sóc, phát triển đời sống văn hóa cho người dân cũng như các giá trị văn hóa đặc sắc của các tộc người sinh sống nơi đây.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng một số phương pháp nghiên cứu chủ yếu như: phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp; phương pháp tổng hợp, phân tích để từ đó làm rõ vấn đề nghiên cứu chính sách bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa của đồng bào DTTS tại Sóc Trăng.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Về công tác bảo tồn, phát huy di sản văn hoá

Với các di sản vật thể, được sự quan tâm, đầu tư của chính quyền địa phương, nhiều dự án trùng tu, tôn tạo và chông xuống cấp di tích đã được thực hiện. Bên cạnh đó, một số di tích cũng đã được các huyện, thị xã, thành phố đầu tư kinh phí mở rộng diện tích, xây dựng bia, hàng rào, trồng cây xanh tạo cảnh quan môi trường ngày càng khang trang. Riêng đối với các di tích thuộc loại hình đình, chùa được Ban quản lý và Ban trị sự các chùa vận động nhân dân đóng góp để trùng tu, tôn tạo. Nhìn chung, việc bảo tồn và phát huy giá trị các di tích đã được tỉnh thực hiện tốt, tình trạng xâm hại di tích, xâm phạm đất đai, phá hoại di tích, cháy nổ, nạn trộm cắp không xảy ra, công tác giữ gìn an ninh trật tự tại các di tích luôn được đảm bảo, nhất là thời gian diễn ra lễ hội tại di tích.

Đến nay, tỉnh đã xếp hạng 12 di tích cấp tỉnh của đồng bào DTTS gồm: 08 di tích của người Khmer (Chùa Sêrây Crô-săng, thị xã Vĩnh Châu; Chùa Chruitim Chas (Chùa Trà Tim) thành phố Sóc Trăng; Chùa o Chum thị xã Ngã Năm; Chùa Tâm Vu (Prê Om Pu), huyện Trần Đề; Chùa Sro Lôn (Chùa Chén Kiêu), huyện Mỹ Xuyên; Chùa Pô Thi PhĐók, huyện Kế Sách; Chùa Buól Prés Phés (Chùa Bốn Mặt), huyện Châu Thành và Chùa Sêrey Phôthi Prúk Tà Ân, huyện Mỹ Tú và 04 di tích của người Hoa (Miếu Thiên Hậu Thánh Mẫu, thị xã Vĩnh Châu; Hòa An Hội Quán thành phố Sóc

Trăng; Thanh Minh Cô Miếu (Chùa Ông Bôn) thị xã Vĩnh Châu và Phước Đức cô Miếu (Chùa Ông Bôn) huyện Thạnh Trị), nâng tổng số di tích cấp tỉnh của đồng bào DTTS là 14 di tích (người Khmer 10 di tích và người Hoa 04 di tích).

Với di sản văn hoá phi vật thể, Sóc Trăng cũng đã thực hiện tốt việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá phi vật thể các dân tộc trên địa bàn tỉnh nói chung và các dân tộc thiểu số nói riêng. Sau khi Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ban hành Thông tư 04/2010/TT-BVHTTDL ngày 30/6/2010 Quy định việc kiểm kê di sản văn hoá phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hoá phi vật thể để đưa vào Danh mục di sản văn hoá phi vật thể quốc gia, tỉnh đã xây dựng kiểm kê và lập hồ sơ khoa học di sản văn hoá phi vật thể trên tỉnh Sóc Trăng giai và bố trí kinh phí thực hiện.

Việc tôn vinh các nghệ nhân, nghệ sĩ nói chung và nghệ nhân, nghệ sĩ người dân tộc thiểu số được thực hiện tốt như tổ chức họp mặt tuyên dương điển hình các văn nghệ sĩ tỉnh Sóc Trăng. Tỉnh đến thời điểm hiện nay, toàn tỉnh Sóc Trăng có 08 cá nhân được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sĩ ưu tú” (06 nghệ sĩ người DTTS), 04 cá nhân được phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân nhân dân” (03 nghệ nhân người dân tộc thiểu số) và 13 cá nhân được phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú” (07 nghệ nhân người DTTS).

4.2. Hỗ trợ giữ gìn tiếng nói, chữ viết của các dân tộc thiểu số

Việc bảo tồn tiếng nói, chữ viết của các DTTS trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng được các cấp, các ngành quan tâm thực hiện tốt. Trên địa bàn tỉnh hiện nay có 156 trường có dạy tiếng Khmer, với 1.652 lớp, 44.820 học sinh; có 05 trường có dạy tiếng Hoa với 48 lớp, 1.938 học sinh. Đội ngũ giáo viên dạy tiếng Khmer có 341 giáo viên, giáo viên dạy tiếng Hoa có 45 giáo viên. 100% giáo viên dạy tiếng Khmer được hưởng thêm 0.3% phụ cấp hoặc 50% phụ cấp đối với các trường thuộc vùng KT-XH đặc biệt khó khăn; giáo viên dạy tiếng Hoa chủ yếu là hợp đồng giảng dạy hưởng lương do Hội người Hoa chi trả, không nằm trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách Nhà nước. Học sinh người dân tộc học tiếng dân tộc được hỗ trợ kinh phí mua sách, tập, viết theo quy định.

Đối với tiếng Khmer, chương trình dạy học được ban hành tại Thông tư số 24/2014/TT-BGDĐT ngày 25/7/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về ban hành Chương trình tiếng Khmer cấp tiểu học và cấp trung học cơ sở quy định dạy 4 tiết/tuần, học xen kẽ với chương trình phổ thông. Đối với môn tiếng Hoa, hiện nay Bộ Giáo dục và Đào tạo chưa có chương trình và sách giáo khoa cấp tiểu học và THCS thống nhất trong toàn ngành, các đơn vị trường từ trước đến nay dạy theo chương trình và sách giáo khoa của Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Hồ Chí Minh biên soạn, dạy 4 tiết/tuần, học xen kẽ với chương trình phổ thông.

Đài Phát thanh Truyền hình tỉnh phát sóng

chương trình tiếng Khmer 03 buổi/ngày và phát thanh trên Đài Truyền thanh thành phố Sóc Trăng và thị xã Vĩnh Châu 02 buổi/ngày, Tòa soạn Báo Sóc Trăng xuất bản Báo Sóc Trăng và ấn phẩm Tạp chí Khmer Sóc Trăng bằng chữ Khmer. Trung tâm Văn hóa tỉnh hàng năm phát hành trên 350 đĩa hình lồng tiếng Khmer tuyên truyền các đường lối, chủ trương của Đảng chính sách, pháp luật của Nhà nước phục vụ tại các tụ điểm chùa trên địa bàn tỉnh.

Vào dịp Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo, Tết Chôl Chnăm Thmây, Lễ Sene Đôl Ta, Hội diễn Nghệ thuật quần chúng và Trình diễn trang phục dân tộc Khmer,... Đoàn Nghệ thuật Khmer tỉnh xây dựng chương trình ca múa, nhạc tiếng Khmer phục vụ tại các chùa Khmer, sử dụng chữ viết Khmer để tuyên truyền cổ động (mỗi năm thực hiện trên dưới 20 pa nô, 50 băng rôn sử dụng tiếng Khmer) và sử dụng hai thứ tiếng Kinh - Khmer trong suốt chương trình lễ hội,... tạo điều kiện cho đồng bào Khmer dễ dàng nắm bắt các đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, cũng như hưởng thụ các hoạt động văn hóa. Bên cạnh đó, trong mỗi lần tổ chức Hội diễn nghệ thuật quần chúng và trình diễn trang phục dân tộc Hoa (hai năm một lần), Sở thực hiện trên 10 pa nô, 15 băng rôn sử dụng chữ viết Kinh - Hoa. Các đơn vị, huyện, thị xã, thành phố xây dựng 11 chương trình ca múa nhạc sử dụng tiếng Hoa tham dự Hội diễn.

4.3. Về xây dựng hệ thống thiết chế văn hóa phục vụ đồng bào các dân tộc thiểu số

Ở Sóc Trăng, đồng bào các DTTS trên địa bàn tỉnh sống đan xen cùng với người Kinh, sử dụng chung các thiết chế văn hóa đã được Nhà nước đầu tư xây dựng. Việc xây dựng các thiết chế văn hóa trên địa bàn tỉnh có nhiều thuận lợi hơn sau khi Hội đồng nhân dân tỉnh ban hành Nghị quyết số 88/2016/NQ-HĐND ngày 09/12/2016 của Hội đồng nhân dân tỉnh Quy định về tổ chức, hoạt động và tiêu chí của Trung tâm Văn hóa - Thể thao xã trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng và Nghị quyết số 07/2017/NQ-HĐND ngày 07/7/2017 Hội đồng nhân dân tỉnh Quy định về sử dụng đất, chế độ thù lao và kinh phí hoạt động của Nhà văn hóa - Khu thể thao áp trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng.

Hiện nay, hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao trên địa bàn tỉnh gồm có: cấp tỉnh: Trung tâm Văn hóa tỉnh, Thư viện tỉnh, Trung tâm Văn hóa Triển lãm Hồ Nước Ngọt, Bảo tàng tỉnh, Đoàn Nghệ thuật Khmer tỉnh, Trung tâm Huấn luyện và Thi đấu Thể dục Thể thao, cấp huyện: 11/11 huyện, thị xã, thành phố thành lập Trung tâm Văn hóa - Thể thao; 06/11 huyện, thị xã, thành phố có Nhà truyền thống; 11/11 huyện, thị xã, thành phố có thư viện, cấp xã: có 93/109 xã, phường, thị trấn có nhà văn hóa; 27/109 xã, phường, thị trấn có thư viện; 684/775 ấp, khóm có nhà văn hóa; 192 phòng đọc sách cơ sở; 109/109 xã, phường, thị trấn có sân bãi thể thao với 361 sân bóng chuyên, 108 sân bóng đá, 133 sân bi sắt,... cơ bản đáp ứng nhu cầu tập luyện và thi đấu thể thao của người dân.

Ngoài các thiết chế văn hóa do ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch các cấp trực tiếp quản lý, trên địa bàn tỉnh hiện nay còn có Nhà Văn hóa Thiểu nhi tỉnh, Trung tâm Hoạt động Thanh Thiếu niên do Tỉnh Đoàn quản lý và Trung tâm Sinh hoạt Văn hóa - Thể thao Khu công nghiệp An Nghiệp do Liên đoàn Lao động tỉnh quản lý phục vụ tốt nhu cầu hoạt động vui chơi, giải trí, sinh hoạt văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao cho thanh thiếu niên, cán bộ, công nhân lao động trên địa bàn tỉnh.

4.4. Bảo tồn và phát huy lễ hội truyền thống của các dân tộc thiểu số

Các lễ hội truyền thống của các DTTS trên địa bàn tỉnh được bảo tồn và phát huy như: Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo, Lễ hội Phước Biên, Lễ hội Thắc Côn, Lễ dâng hương liệt sĩ nhà sư yêu nước Achar Son Thai của dân tộc Khmer; Lễ hội Cúng chùa Ông Bôn, Lễ hội Chùa Bà Thiên Hậu của dân tộc Hoa,... Đặc biệt, trong đó, Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo đã được Tổng Cục Du lịch đưa vào 15 lễ hội trong Chương trình Quốc gia về Du lịch Việt Nam, kể từ năm 2013, Thủ tướng Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cho phép tỉnh Sóc Trăng nâng tầm quy mô Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo cấp tỉnh lên quy mô cấp khu vực tổ chức đan xen với lễ hội cấp tỉnh, đến nay tỉnh đã tổ chức bốn lần Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo quy mô cấp khu vực đồng bằng sông Cửu Long vào các năm (2013, 2015, 2017, 2023). Qua đó đã góp phần bảo tồn và phát huy các lễ hội truyền thống của đồng bào DTTS, đồng thời tạo điều kiện cho đồng bào DTTS tham gia và hưởng thụ các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc mình.

4.5. Hỗ trợ xây dựng, tổ chức phong trào văn hóa, văn nghệ

Từ năm 2003 đến nay, đồng bào DTTS ở Sóc Trăng đã tham gia nhiều cuộc thi, liên hoan, giao lưu văn hóa vùng dân tộc thiểu số như: Ngày hội Văn hóa, Thể thao và Du lịch vùng đồng bào Khmer Nam Bộ lần thứ IV năm 2008 tại thành phố Cần Thơ, Ngày hội Văn hóa, Thể thao và Du lịch vùng đồng bào Khmer Nam Bộ lần thứ V năm 2011 tại An Giang, Ngày hội Văn hóa, Thể thao và Du lịch vùng đồng bào Khmer Nam Bộ lần thứ VI năm 2014 tại Hậu Giang, Ngày hội văn hóa, thể thao và du lịch đồng bào Khmer Nam Bộ lần thứ VII năm 2017 tại tỉnh Bạc Liêu, Giao lưu Văn hóa Nghệ thuật vùng biên giới Việt Nam - Campuchia năm 2012 tại tỉnh An Giang, Cuộc thi nghệ thuật ca múa nhạc chuyên nghiệp toàn quốc tại tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu năm 2015, Cuộc thi tác phẩm múa chuyên nghiệp các DTTS Việt Nam lần thứ 2 - khu vực phía Nam tại Bình Thuận năm 2017, Tuần lễ “Đại đoàn kết các dân tộc Việt Nam - Di sản văn hóa Việt” hàng năm tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam,... Nhóm nghệ nhân, diễn viên Đoàn Nghệ thuật Rôbăm Khmer Resmay Bung Chông xã Tài Văn, huyện Trần Đề, tỉnh Sóc Trăng tham gia hoạt động hàng ngày tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam; nhóm nghệ nhân

nhạc ngũ âm Chùa Đay Om Pu, huyện Mỹ Xuyên tham gia hoạt động Ngày Văn hóa các dân tộc Việt Nam năm 2018 và 2019.

Hoạt động nghệ thuật quần chúng đồng bào các DTTS được quan tâm tổ chức như: Liên hoan Nghệ thuật sân khấu Dù Kê, Liên hoan nhạc Ngũ âm và Múa dân gian Khmer, Hội diễn nghệ thuật quần chúng và trình diễn trang phục dân tộc Khmer, Hội diễn nghệ thuật quần chúng và trình diễn trang phục dân tộc Hoa,... Bên cạnh đó, nhân các lễ hội dân gian hàng năm, địa phương còn tổ chức các cuộc liên hoan nghệ thuật dân gian cho đồng bào DTTS đan xen với các hoạt động tín ngưỡng như: Lễ hội Phước biển, Lễ dâng hương nhà sư yêu nước - liệt sĩ Sơn Thai (thị xã Vĩnh Châu), Lễ hội Thác Cồn (huyện Châu Thành),... Trong các dịp lễ, tết (Chôl Chnăm Thmây, Sent Đôlta), đội tuyên truyền lưu động Trung tâm Văn hóa tỉnh phối hợp với các Trung tâm Văn hóa – Thể thao cấp huyện phục vụ đồng bào tại các tụ điểm văn hóa chùa Khmer trên địa bàn tỉnh.

Thư viện tỉnh phối hợp với Thư viện cấp huyện tổ chức luân chuyển sách đến thư viện các Chùa Khmer trên địa bàn tỉnh; hàng năm tổ chức cấp phát các ấn phẩm văn hóa Chương trình mục tiêu cấp sản phẩm văn hóa cho đồng bào DTTS, các xã khu vực III, các trường dân tộc nội trú đúng địa chỉ, đối tượng phê duyệt của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

4.6. Tổ chức hoạt động nghệ thuật chuyên nghiệp phục vụ đồng bào dân tộc thiểu số

Trên địa bàn tỉnh hiện nay có 01 đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp đang hoạt động là Đoàn Nghệ thuật Khmer. Những năm qua, trên cơ sở tình hình ngân sách của địa phương, UBND tỉnh đã bố trí kinh phí đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, trang bị thiết bị, phương tiện hoạt động cho Đoàn Nghệ thuật Khmer. Từ đó, bảo đảm cho Đoàn Nghệ thuật Khmer tỉnh hoạt động có hiệu quả, góp phần phục vụ các sự kiện chính trị, các ngày lễ, kỷ niệm lớn, sự kiện trọng đại của đất nước, địa phương; phục vụ đồng bào dân tộc Khmer nhân dịp lễ, tết: Tet Chôl Chnăm Thmây, Lễ Sent Đôlta, Lễ hội Oóc Om Bóc - Đua ghe Ngo của đồng bào dân tộc Khmer,... Từ năm 2003-2018, Đoàn Nghệ thuật Khmer tỉnh đã tổ chức 538 buổi biểu diễn phục vụ nhiệm vụ chính trị, 1.282 buổi biểu diễn phục vụ nhân dân vùng sáu, vùng xa, vùng có đồng bào dân tộc Khmer trên địa bàn tỉnh, với trên 800.000 lượt người xem.

Bên cạnh Đoàn Nghệ thuật Khmer tỉnh, hiện nay trên địa bàn tỉnh còn có 04 đoàn nghệ thuật Khmer do tư nhân thành lập gồm: 03 đoàn nghệ thuật dù kê, 01 đoàn nghệ thuật Rô Băm. Sóc Trăng luôn tạo điều kiện thuận lợi cho các đoàn nghệ thuật này hoạt động thông qua các hoạt động như: thăm định chương trình biểu diễn, đào tạo diễn viên, nhạc công và cấp phép tổ chức biểu diễn nghệ thuật,...

4.7. Ưu tiên đào tạo, tập huấn, bồi dưỡng cán bộ văn hóa là người dân tộc thiểu số

Hiện nay, công chức, viên chức công tác trong

lĩnh vực văn hoá là người DTTS của tỉnh Sóc Trăng có 96 người, chiếm tỉ lệ 35,16% (Khmer: 83 người; Hoa: 12 người; Tày: 01 người), trong đó: trình độ chuyên môn: 01 tiên sĩ, 02 thạc sĩ, 29 đại học người, 03 cao đẳng, 04 trung cấp và 04 sơ cấp; trình độ lý luận chính trị: 07 cao cấp, 10 trung cấp; trình độ quản lý nhà nước: 06 chuyên viên chính, 15 chuyên viên (UBND tỉnh Sóc Trăng, 2019). Sóc Trăng cũng rất quan tâm công tác quy hoạch, đào tạo bồi dưỡng nguồn nhân lực là người DTTS, ưu tiên, tạo điều kiện cho công chức, viên chức là người DTTS được tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng về chuyên môn, nghiệp vụ, lý luận chính trị, quản lý nhà nước, quốc phòng an ninh,... Hàng năm, địa phương đều cử công chức, viên chức là người dân tộc thiểu số đi đào tạo, bồi dưỡng gồm: tiên sĩ: 01, thạc sĩ: 01, đại học: 04; lý luận chính trị cao cấp: 04, trung cấp: 08; quản lý nhà nước, chuyên viên cao cấp: 01, chuyên viên chính, thanh tra viên chính: 03, chuyên viên, thanh tra viên: 11, kiến thức quốc phòng an ninh: 10 và tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ: 100 lượt.

5. Thảo luận

Xuất phát từ những vấn đề nêu trên, để thực hiện hiệu quả chính sách bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa của đồng bào DTTS tại tỉnh Sóc Trăng, chúng ta cần tiếp tục quan tâm, nghiên cứu một số vấn đề sau:

Thứ nhất, cần nâng cao ý thức của đồng bào các dân tộc nói chung và giới trẻ nói riêng trong việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, trong đó tích cực truyền dạy cho thế hệ trẻ lưu giữ trọng bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa của đồng bào Khmer.

Thứ hai, tỉnh cần tập trung thực hiện hiệu quả dự án “Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống của các DTTS gắn với phát triển du lịch” thuộc Chương trình Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021-2030.

Thứ ba, tỉnh cần tiếp tục triển khai nhiều giải pháp đồng bộ, đầu tư xây dựng các thiết chế văn hóa, các công trình cơ sở hạ tầng phục vụ việc tổ chức các lễ hội như: khán đài, bờ kè đường đua ghe Ngo (thành phố Sóc Trăng); khu du lịch văn hóa lễ hội truyền thống cồn Mỹ Phước (huyện Kế Sách); khu tổ chức Lễ hội Cúng Phước Biên (thị xã Vĩnh Châu);... và nhiều công trình văn hóa khác.

Thứ tư, tiếp tục triển khai hiệu quả các dự án, đề án, chương trình được đầu tư gắn với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”; khôi phục lại một số loại hình văn hóa, nghệ thuật truyền thống có nguy cơ bị mai một như Nghệ thuật sân khấu Rô Băm, trang phục truyền thống, các trò chơi dân gian, các loại hình nghệ thuật.

Thứ năm, các cấp chính quyền cần tiếp tục quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi hơn nữa cho đồng bào các dân tộc, trong đó đồng bào Khmer sinh hoạt các lễ, hội theo truyền thống như: Tết Chôl Chnăm Thmây, Sen Đôl Ta, lễ hội Oóc Om Bóc (đua ghe ngo), lễ hội thả đèn nước trên sông, lễ dâng bông

(của đồng bào dân tộc Khmer),...

6. Kết luận

Sóc Trăng là tỉnh có nhiều di sản văn hóa dân tộc của cộng đồng Kinh - Khmer - Hoa. Do đó, việc thực hiện dự án có ý nghĩa quan trọng, góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa bản sắc dân tộc trên địa bàn tỉnh, đặc biệt là di sản văn hóa của cộng đồng Khmer, cộng đồng Hoa có nguy cơ bị mai một. Song song đó, dự án còn góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để

văn hóa, con người Việt Nam thật sự trở thành sức mạnh nội sinh, tạo động lực cho phát triển đất nước. Tuy nhiên, cũng có nhiều loại hình văn hóa, di sản văn hóa đứng trước nguy cơ mai một. Với các chính sách quan tâm tới việc gìn giữ, phát huy giá trị văn hoá vùng đồng bào DTTS, Sóc Trăng đã có những thành tựu đáng ghi nhận. Trong tương lai, nếu được sự quan tâm, đầu tư tốt hơn từ Trung ương và toàn xã hội, chắc chắn bức tranh về văn hóa tộc người sẽ tiếp tục được hoàn thiện hơn nữa.

Tài liệu tham khảo

Diên, Quang., & Tuyết. (2006). *Văn hóa dân gian trong đời sống văn hóa của ba dân tộc Việt - Khmer - Hoa ở Sóc Trăng*. Đề tài khoa học cấp Bộ trọng điểm. Thành phố Hồ Chí Minh.

Dũng, N. D. (2020). Kết quả một số chính sách góp phần phát triển kinh tế - xã hội đối với đồng bào dân tộc Khmer ở Tây Nam Bộ. *Tạp chí Mặt trận*, số 205 (Tháng 9/2020).

Dũng, N. D., Dũng, Đ. V., & Dũng, V. Đ. (2023). Bảo tồn và phát huy giá trị giá trị văn hóa truyền thống các dân tộc rất ít người và vấn đề cần quan tâm. *Tạp chí Nghiên cứu Dân tộc*, 12(4), November 2023.

Dũng, N. D. (2020). Giải pháp giảm nghèo bền vững đối với các tộc người thiểu số ở khu vực Tây Nam Bộ hiện nay. *Tạp chí Mặt trận*, số 195 (Tháng 1/2020).

Nhân, L., & Út, T. V. (2015). *Văn hóa phi vật thể các dân tộc tỉnh Sóc Trăng*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nxb. Tổng hợp.

My, H. (2023). *Bảo tồn và phát huy giá trị bản*

sắc văn hoá đồng bào Khmer ở Sóc Trăng. Tạp chí điện tử Mặt trận, ngày 23/10/2023.

Nguyễn, X. (2023). *Quan tâm các hoạt động nghiên cứu về văn hoá, lịch sử, truyền thống vùng đất, con người Sóc Trăng*. Trang tin điện tử Đảng bộ tỉnh Sóc Trăng, ngày 18/11/2023.

Như, T., & Quân, T. (2023). *Sóc Trăng: Giữ gìn, phát huy giá trị văn hoá đặc sắc của dân tộc Khmer*. Báo điện tử Người Lao động, ngày 19/12/2023.

Trâm, N. Q. (2023). *Sóc Trăng: Bảo tồn tiến nói, chữ viết của cộng đồng dân tộc Khmer*. Tạp chí điện tử Mặt trận, ngày 09/11/2023.

Yên, P. (2023). *Bảo tồn và phát huy các giá trị văn hoá truyền thống của đồng bào Khmer Sóc Trăng*. Báo điện tử Biên phòng, ngày 18/09/2023.

Ủy ban nhân dân tỉnh Sóc Trăng. (2019). *Kế hoạch số 79/KH-UBND, ngày 28/5/2019 thực hiện Đề án "Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam trong giai đoạn hiện nay"*.

HIỆU QUẢ TRONG CHÍNH SÁCH BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ CHO ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI TỈNH SÓC TRĂNG

Đặng Thị Tuyết

Viện Văn hoá và Phát triển, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh; Email: tuyet1904vhpt@gmail.com
Nhận bài: 13/5/2024; Phản biện: 24/5/2024; Tác giả sửa: 26/5/2024; Duyệt đăng: 28/5/2024; Phát hành: 21/6/2024
DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/312>

Với chủ trương xây dựng nền văn hóa thống nhất, đa dạng trong cộng đồng các dân tộc thiểu số Việt Nam, trong đó ưu tiên phát triển văn hóa các dân tộc thiểu số rất ít người, Đảng và Nhà nước ta xác định cùng với chăm lo phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an sinh xã hội, xóa đói, giảm nghèo thì việc bảo tồn, phát huy văn hóa các dân tộc thiểu số vừa là nhiệm vụ cấp thiết, vừa có ý nghĩa chiến lược phải thực hiện kiên trì, lâu dài. Là một địa phương có đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, trong những năm qua, chính quyền tỉnh Sóc Trăng đã có nhiều nỗ lực trong việc xóa đói giảm nghèo, đảm bảo an sinh xã hội và đặc biệt coi trọng việc gìn giữ, phát huy các giá trị văn hoá cho các tộc người, tạo nên bức tranh văn hoá đa dạng, góp phần phát triển kinh tế - xã hội.

Từ khóa: Bảo tồn và phát huy; Dân tộc thiểu số; Văn hoá; Tỉnh Sóc Trăng.